

Atkelta iš 6 psl.

lengvatas Moldovos Respublikai. Reglamento Nr. 55/2088 I priedo 1 lentelė „1. PRODUKTAI, KURIEMS TAIKOMOS METINĖS NEAPMOKESTINAMOS TARIFINĖS KVOTOS“ pakeičiama šio reglamento priedo tekstu. Lentelėje nurodyti produktai, kurie neviršijant tarifinių kvotų importuojant juos į Sąjungos rinką yra atleisti nuo muitų. Speciali autonominių prekybos **lengvatų sistema bus taikoma iki 2015.12.31**. Atsižvelgiant į produktų sezoninį didžiausią gamybos intensyvumą papildomos **nuolaidos taikomos nuo 2014.08.01**.

Reglamentas įsigaliojo 2015.12.30.

2015.01.05 reglamentai dėl tam tikrų prekių klasifikavimo Kombinuotoje nomenklatūroje

Pagal **Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2015/20**, prekės – **elektroninis aparatas** (vadinamasis medijų serveris), kurį sudaro įmontuota 2 TB flash atmintinė, 4 TB talpos standusis diskas ir MPEG procesorius įvairių formatų **judamiems ir nejudamiems vaizdams ir garsui apdoroti** klasifikuotinas kaip **perdavimo aparatūra su įmontuota priėmimo aparatūra**, priskiriant **KN kodą 8525.60.00**.

Pagal **Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2015/21**, 35 × 33 × 4 mm dydžio **keturkampiam plastikiniame korpuse įtaisytas elektroninis komponentas** (kitais – žaidimo kasetė), sudarytas iš spausdintinės plokštės su integriniais grandynais (pastoviosios atmintinės (ROM) ir „flash“ atmintinės), pasyviųjų elementų (kondensatorių, rezistorių) ir **kelių kontaktinių jungčių**, laikytinas **dalimi arba reikmeniu, tinkamu naudoti vien tik arba daugiausia su žaidimų pultu**, priskiriamu 9504.50 pozicijai. Kasetė klasifikuotina priskiriant KN kodą **9504.50.00** (taip pat žr. Suderintos sistemos paaiškinimų 9504 pozicijos paaiškinimų 2 dalies trečią pastraipą).

Pagal **Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2015/22**, naudota **kompaktiška sportinė universalė, keturiais ratais varoma autotransporto priemonė** (SUV) su dyzeliniu varikliu, kurio cilindro darbinis tūris 2 000 cm³, su rankinio valdymo penkių pavarų dėže ir viena atbuline pavarą, didžiausia pakrautos autotransporto priemonės masė yra apytiksliai 2 330 kg, o krovumas – apytiksliai 700 kg, klasifikuotina kaip **naudotos autotransporto priemonės, daugiausia skirtos žmonėms vežti**, priskiriant KN kodą **8703.32.90**.

ANTIDEMPINGO MUITŲ VENGIMAS. AR ĮMANOMA IMPORTUOTOJUI SUVALDYTI RIZIKĄ?

Jonas Sakalauskas
Advokatų kontoros
SORAINEN advokatas

Pažiūrėjus kai kurių Kinijos gamintojų tinklapius, galima pastebėti siūlymų legaliai eksportuoti antidempingo muitais apmokestinamas prekes į Europos Sąjungą (ES) be antidempingo muitų. Bet ar tikrai galime gauti „nemokamo sūrio“?

■ Antidempingo muitų vengimo esmė

Antidempingo muitai yra taikomi tam tikroms prekėms, kurios yra kilusios iš konkrečių ne Europos Sąjungos valstybių. Toks šios prekybos apsaugos priemonės pobūdis skatina trečiųjų valstybių eksportuotojus imtis veiksmų, kuriais jie galėtų išvengti taikomų priemonių. Nežymiai pakeičiama prekė, jos forma, eksporto vieta ar imamas kitų veiksmų, mažinančių galimybes nacionalinėms muitinėms taikyti antidempingo muitus.

Antidempingo muitų vengimo strategijos esmė – nuslėpti dempinguojamų prekių kilmę ir tokiu būdu suklaidinti

importo valstybių muitinės institucijas bei prekybininkus ir vartotojus. Tokių eksportuotojų veiksmų neigiamos pasekmės visu pirma taikomos ES valstybių narių importuotojams, kurie dažnu atveju net neįtaria apie gresiančią riziką.

■ Teisinis reglamentavimas

2009-11-30 Reglamentas Nr. 1225/2009 (toliau – Reglamentas) nustato antidempingo muitų taikymo tvarką bei šio muto vengimo nustatymo procedūras. Reglamentas ganėtinai plačiai aiškina antidempingo muitų vengimo sampratą. Galima būtų identifikuoti pagrindines penkias aplinkybes, kurios vertinamos nustatant ar prekybos pokytyje būtų įžvelgiamas taikomų priemonių vengimas:

- (i) prekybos būdo pokytis;
- (ii) ar šis pokytis yra dėl veiksmų, proceso ar veiklos;
- (iii) ar šis pokytis paaiškinamas pagrįstomis priežastimis ar ekonominiu pagrindimu (kitomis nei antidempingo muto vengimu);
- (iv) ar yra įrodymų dėl žalos arba kad ištaisantysis muto poveikis yra mažinamas panašaus produkto kainų ir (arba) kiekių prasme;
- (v) ar yra dempingo įrodymų.

Nurodytos aplinkybės teisės aktuose nėra aiškiai atskleistos, taip pat nėra galutinai detalizuojami konkretūs vengimo būdai.

Nukelta į 8 psl.

Atkelta iš 7 psl.

ES institucijoms nustatant antidempingo muitų vengimo atvejus paliekama plati vertinimo ir sprendimų priėmimo teisė. Galimybė plačiai aiškinti antidempingo muitų vengimo sąlygas ir būdus, sukelia sunkumų gamintojams ir eksportuotojams priimant sprendimus dėl teisėtai vykdomos veiklos ir susijusios rizikos. Tai ypač aktualu tarptautinių įmonių veikloje, kurios yra išskaidžiusios gamybą ir/ar pardavimą skirtingose vieno regiono ar kelių regionų šalyse.

■ Antidempingo muitų vengimo būdai

Yra daug būdų, kuriais dempingu įtariamai eksportuotojai gali siekti nesąžiningai išvengti antidempingo priemonių taikymo eksportuojamoms prekėms. Toliau paminėtini vieni dažniausiai pasitaikančių.

Pirma, dempinguojamų prekių **perkrovimas tarpinėje trečiojoje šalyje**, siekiant pakeisti tikruosius prekių logistikos ir kilmės duomenis, neatliekant jokių gamybos operacijų.

Antra, dempinguojamų **prekių sudėtinių dalių ar rinkinių eksportas į tarpinę trečiąją šalį ir jų surinkimas bei paskesnis eksportas į ES**. Pažymėtina, jog vengimo tikslais dempinguojamos prekės surinkimo operacija gali būti atliekama ne tik tarpinėje valstybėje, bet ir eksportuotojo ES įsteigtoje įmonėje.

Reglamentas nustato specifinius kriterijus, kuriais remiantis nustatoma ar surinkimo operacijos ES ar trečiojoje valstybėje laikomos galiojančių priemonių vengimu. Vieni pagrindinių kriterijų yra: operacijos yra atliekamos ES valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje ir šie veiksmai prasidėjo arba suintensyvėjo jau pradėjus arba prieš pat pradedant antidempingo tyrimą dėl trečiosios šalies konkrečių prekių eksporto; prekės sudedamosios dalys yra iš valstybės, kurios kilmės prekėms taikomi antidempingo muitai.

Vengimas gali būti nustatytas ir tuo atveju, jeigu į tarpinę eksporto šalį yra **perkeliamas paskutinis baigiamas**,

bet neesminis prekės gamybos etapas. Kadangi prekė yra surenkama ir/ar pagaminama tarpinėje šalyje, tokiais veiksmais gali būti siekiama nesąžiningai pripažinti tos šalies prekių kilmę ir taip išvengti taikomų ribojimų. Šiai kategorijai galima priskirti ir gan dažnus nesąžiningus atvejus dėl prekių formos, ženklavimo ir pakavimo pakeitimų. Šiais atvejais su prekėmis nėra atliekami jokie esminiai gamybos veiksmai, tačiau suklaidinama dėl prekių kilmės.

Retai pasitaiko ir sudėtingesnis vengimo modelis – dempinguojamų **prekių gamyba perkeliama į kitą trečiąją valstybę, kurios kilmės prekėms netaikomi antidempingo muitai**, ir gaminamos panašios prekės iš sudėtinių dalių, kurios yra gaminamos skirtingose šalyse.

Svarbu pastebėti, jog ne bet koks gamybos perkėlimas į kitą šalį gali būti laikomas pažeidžiančiu ES interesus. Ekonomiškai ar kitų aplinkybių pagrįstas gamybos proceso ar jo dalies perkėlimas į kitą šalį, gali ir nepažeisti Reglamento, jeigu prekės kitoje šalyje yra gaminamos ir kilmė deklaruojama griežtai laikantis prekių lengvatinės ir/ar nelengvatinės prekių kilmės taisyklių, t.y. kitoje šalyje pradedamos realiai gaminti prekės ar atliekamas esminis baigiamasis prekių gamybos etapas. Toks teisėtas gamybos perkėlimas negalėtų būti laikomas taikomų priemonių vengimu.

Todėl manytina, jog ES institucijoms ir nacionalinėms muitinėms pasirenkant veiksmų modelį, svarbu įvertinti taikomų priemonių pobūdį ir siekiamą rezultatą bei užtikrinti proporcingą ir veiksmingą importuotojų interesų apsaugą.

Taip pat sutinkamas ir dempinguojamos **prekės savybių nežymus pakeitimas**, kuris suteikia galimybę atskirti pirminę prekę nuo naujos (pakeistų savybių) prekės, tačiau išsaugant prekių panašumą ir tolimesnio panaudojimo savybes. Tai gali apimti prekės formos, pakavimo ar kitus pakeitimus. Pažymėtina, jog į šią kategoriją gali patekti panašios prekės net specialiai nekeičiant prekių savybių, t.y. prekės – pakaitalai, „naujos kartos“ prekės su nežymiais dizaino pakeitimais ar papildomų (bet neesminių) funkcijų įdiegimas. Tokie veiksmai gali nulemti prekės klasifikacijos kodo pasikeitimą bei, tuo pačiu, taikomų prekybos apsaugos priemonių vengimą.

Nukelta į 9 psl.

Atkelta iš 8 psl.

Jeigu nustatomas taikomų prekybos apsaugos priemonių vengimas, prekėms galiojantys antidempingo muitai gali būti išplečiami panašaus produkto, kuris gali būti ir nežymiai pakeistas, ir nepakeistas, importui iš trečiųjų valstybių; arba nežymiai pakeisto panašaus produkto importui iš valstybės, kuriai taikoma priemonė; arba šių prekių sudėtinėms dalims. Pagal Reglamentą, „panašiais produktais (prekėmis)“ yra laikomi identiškas produktas t. y. produktas, visais atžvilgiais panašus į nagrinėjamąjį produktą, o jeigu identiško produkto nėra – kitas produktas, kuris nors ne visais atžvilgiais, tačiau pasižymi panašiomis nagrinėjamojo produkto savybėmis. Produktų atskyrimui ES Teisingumo Teismas yra suformulavęs keletą kriterijų: svarbu įvertinti ar produktai pasižymi tokiais pačiomis techninėmis savybėmis, ar jų galutinis panaudojimas yra toks pats ir ar jų kokybės ir kainos santykis yra vienodas; taip pat vertintinas šių produktų tarpusavio pakeičiamumas ir konkurencija.

Galimas atvejis kai antidempingo muitai yra taikomi vienam ar keliems pagrindiniams prekės komponentams. Tokiu atveju šie **komponentai eksporto tikslais gali būti tikslingai** įmontuojami į kitą prekę, kuriai nėra taikomi antidempingo muitai.

Pasitaiko ir tokių vengimų, kai gamintojo (eksportuotojo) prekybos kanalai yra pertvarkomi trečiojoje šalyje, kurios kilmės prekėms yra taikomi antidempingo muitai, taip **sudaromos sąlygos eksportuoti prekes į ES iš įmonių, kurioms ES yra nustačiusi individualią antidempingo maito normą** (mažesnę nei kitiems tos šalies gamintojams).

■ Kova su antidempingo maito vengimu: prekės kilmės patikrinimas

ES institucijos pastaraisiais porą metų inicijavo mažiau vengimo procedūrų, palyginus su ankstesniais laikotarpiais. Pastebima tendencija, jog antidempingo muitų vengimo klausimą iš dalies siekiama spręsti paprastesnėmis ir trumpesnio tyrimo reikalaujančiomis priemonėmis – atliekant į ES valstybę narę importuotų prekių kilmės patikrinimą.

Įvertinus pastaraisiais metais Lietuvos muitinės atliekamų prekių kilmės patikrinimus, kai yra įtariamas faktinis antidempingo muitų vengimas, pagrinde naudojamos Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) tyrimų ataskaitos. Dažniausiai šios ataskaitos ir būna paskata pradėti importuotojo tyrimą. Šių ataskaitų pagrindu muitinė gali nepripažinti importuotojo pateikto prekių kilmės sertifikato (nepaisant ar tai lengvatinis ar nelengvatinis kilmės sertifikatas) ir nustatyti prekių šalies kilmę, kurios prekėms taikomi antidempingo muitai.

Atitinkamai, importuotojui nustatomos visos neigiamos pasekmės dėl prekių kilmės nepripažinimo – antidempingo muitai, importo PVM, delpinigia ir baudos.

Tokia nacionalinių muitinių ir ES institucijų praktika vertintina kaip siekis sumažinti viešojo administravimo subjektui tenkančią įrodinėjimo naštą bei išvengti kitų procedūrinių formalumų, inicijuojant vengimo procedūras pagal Reglamentą.

Suprantama, tokią praktiką nemaža dalimi skatina ir dalies nesąžiningų, trečiųjų šalių gamintojų veiksmai. Pasitaiko atvejų, kai gamintojai siūlo ne tik parduoti prekes, bet ir pasirūpinti, jog prekės būtų eksportuotos išvengiant antidempingo muitų, t.y. prekes eksportuojant iš kitos kaimyninės šalies (kurios kilmės prekėms netaikomi antidempingo muitai), su tos šalies kilmės sertifikatu arba tarpinio prekių tranzito metu (pvz. Singapūre, Malaizijoje) pakeičiant prekių duomenis bei kilmę.

Nepaisant tokių pasitaikančių neteisėtų antidempingo muitų vengimo atvejų, nurodyti nacionalinių muitinių veiksmai neturėtų būti laikomi suderinamais su Reglamento sąlygomis ir tikslais. Užsienio teismų sprendimuose yra pažymima, jog antidempingo muitų vengimas turi būti nustatomas pagal Reglamentą. Kilmės paneigimas aptartomis aplinkybėmis faktiškai atitinka antidempingo muitų vengimo nustatymo rezultatą. Pasitaiko atvejų, kai nacionalinės muitinės nepagrįstai vengia atlikti prekių kilmės patikrinimo procedūras, surinkti tiesioginius įrodymus dėl kilmės dokumentų negaliojimo (jeigu iš esmės tiriamas klausimas susijęs su prekių kilme), o administracinius sprendimus bandoma grįsti išimtinai OLAF tyrimo medžiaga. Tokiais muitinės veiksmais potencialiai gali būti pažeisti importuotojo teisėti interesai.

■ Verslo rizikos valdymas

Prekybos apsaugos priemonių vengimo procedūra turi griežtas sąlygas, kurios, be kita ko, užtikrina taikomų priemonių objektyvumą, visų šalių interesų apsaugą bei galimybę importuotojams įsivertinti savo veiksmų riziką. ES institucijoms pradėjus tyrimą dėl antidempingo priemonių vengimo, gali būti priimtas reglamentas, kuris įpareigotų nacionalines muitines registruoti prekių (kurių atžvilgiu vyksta tyrimas) importą, **siekiant atgaline tvarka nuo registracijos pradžios dienos taikyti antidempingo maitus**, jeigu tyrimo rezultatai patvirtintų antidempingo priemonių vengimo faktą. Vien tik ši priemonė jau sudaro galimybę iki importo dienos importuotojui numatyti

Nukelta į 10 psl.

Atkelta iš 9 psl.

galimą riziką ar imtis papildomų sandorio rizikos įvertinimo priemonių.

Nacionalinei muitinei pripažinus, jog eksportuotojas ir/ar importuotojas galimai siekė išvengti prekybos ribojimo priemonių, importuotojo gynybos galimybės Lietuvoje tampa ganėtinai apribotos. To priežastis – nemažai esminių ir tyrimui aktualių duomenų yra prekių eksporto ar kituose, su eksportuotoju susijusiuose, dokumentuose, kurie importuotojui nebūna prieinami. Nacionalinės muitinės ir OLAF dažnu atveju nesiekia surinkti šių duomenų.

Todėl importuotojams tampa itin svarbu laiku imtis galimų importo muitų rizikos valdymo priemonių atrenkant potencialius pardavėjus, sudarant sandorį bei sandorio vykdymo metu. Galimybė efektyviai pasitelkti rizikos valdymo

būdas priklauso nuo konkrečių sandorio aplinkybių. Svarbu stebėti savo prekybos partnerių (eksportuotojų) veiklos praktiką, jos pokyčius, t.y. kur gaminamos prekės, turėti objektyvius gamybos vietą patvirtinančius įrodymus, įvertinti ar nėra gamybos vietos, pardavimo šalies, prekės formos pasikeitimo, o jeigu yra – dėl ko tokie veiksmai buvo atlikti. Taip pat svarbu įvertinti ar perkamai prekei yra taikomos prekybos ribojimo priemonės kitose šalyse, kada jos pradėtos taikyti; ar ES institucijos yra pradėjusios tyrimus dėl antidempingo muitų nustatymo ar antidempingo muitų vengimo.

Susiję straipsniai: 2014 m. bendrojo „Muitų teisė praktikams“ leidinio 47 psl.
„Profesionali pagalba „plaunant“ suklastotą prekių kilmę, muitinių iššūkiai ir galimybės“.

LAIKINASIS PREKIŲ SAUGOJIMAS: POPIERINĘ VERSIJĄ KEIČIA ELEKTRONĖ

Alina Budrikienė
UAB „Muita“ muitinės
tarpininko atstovė

www.muita.lt:
muitinės tarpininkai, auditas,
konsultacijos, mokymai

Nuo 2016.05.01 pradėjus taikyti Sąjungos muitinės kodeksą, numatoma, kad bendroji deklaracija laikinajam prekių saugojimui bus teikiama tik elektroniniu būdu. Sistemos bandomąja versija bus galima pradėti naudotis jau š. m. kovą. Informaciją apie šiandieną aktualius verslui klausimus ir būsimas naujoves pateikiame maloniai sutikus Muitinės departamento Muitinės procedūrų skyriaus vyr. inspektoriui Laimiui Žlabiui, kuris pranešimą šia tema pristatė Muitinės tarpininkų asociacijos organizuojuose mokymuose, ir Muitinės tarpininkų asociacijai.

▪ Bendroji informacija

Laikinasis prekių saugojimas (LPS) sudaro ketvirtadalį visų muitinės įforminamų veiksmų. Bendroji deklaracija (BDK) pildoma ir forminama popieriniu pavidalu, kaupiami

popieriniai archyvai, o tai užima daug laiko bei resursų. Siekiant tobulinti muitinės teikiamas paslaugas, plėtoti elektroninių muitinės paslaugų apimtį bei gerinti jų prieinamumą ir kokybę, nuo 2016 m. gegužės mėn. numatoma, kad LPS deklaracijas bus privaloma teikti tik elektroniniu formatu, o MDAS bandomąja versija bus galima pradėti naudotis jau nuo š. m. kovo mėn.

▪ Teisės aktai, šiuo metu reglamentuojantys LPS

- ✓ Bendrijos muitinės kodekso (Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92) 48-53 straipsniai;
- ✓ 2002.07.17 LRV nutarimas Nr. 1157 Dėl laikinojo prekių saugojimo sandėlių (importo ir eksporto terminalų) steigimo ir veiklos taisyklių patvirtinimo;
- ✓ 2001.08.30 Muitinės departamento direktoriaus įsakymas Nr. 536 Dėl bendrosios deklaracijos pildymo ir muitinio įforminimo instrukcijų bei muitinės priežiūros režimų klasifikatoriaus patvirtinimo;
- ✓ 2004.12.16 Muitinės departamento generalinio direktoriaus įsakymas Nr.1B-1136 Dėl leidimų laikinai saugoti prekes asmens, turinčio teisę jomis disponuoti, pageidaujamoje vietoje suteikimo taisyklių patvirtinimo;

Nukelta į 11 psl.